

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

14 päivänä maaliskuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeus perheenyhdistämiseen – Direktiivi 2003/86/EY –
16 artiklan 2 kohdan a alakohta – 17 artikla – Kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenen
oleskeluluvan peruuttaminen – Pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asema –
Direktiivi 2003/109/EY – 9 artiklan 1 kohdan a alakohta – Tämän aseman menettäminen – Petos –
Tietämättömyys petoksesta

Asiassa C-557/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Raad van State (ylin hallintotuomioistuin, Alankomaat) on esittänyt 20.9.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.9.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

vastaan

Y. Z.,

Z. Z. ja

Y. Y.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: seitsemännen jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz, joka hoitaa neljännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit K. Jürimäe, C. Lycourgos (esittelevä tuomari), E. Juhász ja C. Vajda,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 5.7.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Y. Z., Z. Z. ja Y. Y., edustajinaan M. Strooij ja A. C. M. Nederveen, advocaten,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinaan M. K. Bulterman, M. H. S. Gijzen ja J. M. Hoogveld,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

– Euroopan komissio, asiamiehinään R. Troosters ja C. Cattabriga,
kuultuaan julkisasiamiehen 4.10.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY (EUVL 2003, L 251, s. 12) 16 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25.11.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY (EUVL 2004, L 16, s. 44) 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (turvallisuus- ja oikeusasioista vastaava valtiosihteeri, Alankomaat; jäljempänä valtiosihteeri) ja toisaalta Y. Z., Z. Z. ja Y. Y. (jäljempänä isä, poika ja äiti) ja jossa on kyse valtiosihteerin päätöksistä, joilla peruutettiin Y. Z:lle, Z. Z:lle ja Y. Y:lle myönnetyt oleskeluluvat, määrättiin heidät poistumaan välittömästi Alankomaista ja annettiin heille maahantulokielto.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2003/86

- 3 Direktiivin 2003/86 johdanto-osan toisessa ja neljännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”(2) Perheenyhdistämistä koskevat toimenpiteet olisi hyväksyttävä perheen suojelua ja perhe-elämän kunnioittamista koskevan veloitteen mukaisesti, joka on kirjattu useisiin kansainvälisen oikeuden säädöksiin. Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen 8 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.
--
(4) Perheiden yhdistäminen on tarpeen, jotta perhe-elämä olisi mahdollista. Se edistää sellaisen sosiaalisen ja kulttuurisen vakauden muodostumista, joka helpottaa kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista jäsenvaltioissa. Se myös lujittaa taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, mikä on yhteisön perustavoitteita, kuten Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa todetaan.”

- 4 Mainitun direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa edellytykset, joiden täytyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.”

- 5 Mainitun direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

- c) 'perheenkokoajalla' jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevaa kolmannen maan kansalaista, joka hakee tai jonka perheenjäsenet hakevat perheenyhdistämistä päästäkseen muuttamaan perheenkokoajan luokse;
- d) 'perheenyhdistämisellä' jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenien maahantuloa ja oleskelua jäsenvaltiossa perheyhteyden säilyttämistä varten riippumatta siitä, ovatko perhesuhteet muodostuneet jo ennen perheenkokoajan maahantuloa vai vasta sen jälkeen;

--”

- 6 Direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei IV luvussa sekä 16 artiklassa säädetyistä edellytyksistä muuta johdu, jäsenvaltioiden on sallittava tämän direktiivin nojalla seuraavien perheenjäsenien maahantulo ja maassaoleskelu:

- a) perheenkokoajan aviopuoliso;
- b) perheenkokoajan ja hänen aviopuolisonsa alaikäiset lapset --;

--”

- 7 Mainitun direktiivin 5 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”[Maahantuloa ja maassaoleskelua koskevaan] hakemukseen on liitettävä asiakirjat, joista käy ilmi sukulaisuussuhde sekä 4 ja 6 artiklassa ja tarvittaessa 7 ja 8 artiklassa säädettyjen edellytysten täytyminen --”

- 8 Mainitun direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltio voi vaatia hakemuksen tehneeltä henkilöltä perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen jättämisen yhteydessä todisteita siitä, että perheenkokoajalla on:

--

- c) vakaat ja säännölliset tulot ja varat, jotka riittävät perheenkokoajan ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon ilman, että heidän on turvauduttava asianomaisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään. --”

- 9 Direktiivin 2003/86 13 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Perheenjäsenelle tai -jäsenille myönnettyjen oleskelulupien voimassaoloaika päättyy periaatteessa viimeistään silloin, kun perheenkokoajan oleskelulupa lakkaa olemasta voimassa.”

- 10 Mainitun direktiivin 16 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Jäsenvaltiot voivat hylätä perheenyhdistämistä varten tehdyn maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen tai peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa myös, jos käy ilmi:

- a) että on käytetty vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, vääriä tai väärennettyjä asiakirjoja tai tehty muunlainen petos tai käytetty muita laittomia keinoja;

--

3. Jäsenvaltiot voivat myös peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa, jos perheenkokoajan oleskelu päättyy ja perheenjäsenellä ei vielä ole oikeutta erilliseen oleskelulupaan 15 artiklan nojalla.”

11 Mainitun direktiivin 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Päättyessään hakemuksen hylkäämisestä, oleskeluluvan peruuttamisesta tai uusimatta jättämisestä taikka perheenkokoajan tai hänen perheenjäsentensä maastapoistamisesta jäsenvaltioiden on otettava asianmukaisesti huomioon asianomaisen henkilön perhesiteiden luonne ja kiinteys ja jäsenvaltiossa oleskelun kesto sekä perheeseen liittyvät, kulttuuriset ja sosiaaliset siteet kotimaahan.”

Direktiivi 2003/109

12 Direktiivin 2003/109 johdanto-osan 2, 4, 6 ja 12 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Eurooppa-neuvosto julisti Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä erityiskokouksessaan, että kolmansien maiden kansalaisten oikeusasemaa olisi lähennettävä vastaamaan jäsenvaltioiden kansalaisten oikeusasemaa ja että henkilölle, joka on laillisesti oleskellut jäsenvaltiossa tietyn, myöhemmin määriteltävän ajan ja jolla on pitkäaikainen oleskelulupa, olisi annettava kyseisessä jäsenvaltiossa yhdenmukaiset, mahdollisimman lähellä Euroopan unionin kansalaisten nauttimia oikeuksia olevat oikeudet.

--

(4) Jäsenvaltioihin pysyvästi asettautuneiden kolmansien maiden kansalaisten kotouttaminen edistää olennaisella tavalla taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, joka on yhteisön perustavoitteita, kuten perustamissopimuksessa todetaan.

--

(6) Tärkein peruste, jolla kolmannen maan kansalaiselle voidaan myöntää pitkään oleskelleen henkilön asema, olisi sen ajanjakson pituus, jonka hän on oleskellut jäsenvaltion alueella. Oleskelun on oltava laillista ja yhtäjaksoista, jotta henkilö voi osoittaa muodostaneensa siteet kyseiseen maahan. --

--

(12) Pitkään oleskelleen henkilön asema voisi edistää tehokkaasti kolmannen maan kansalaisen kotoutumista asuinyhteiskuntaansa. Pitkään oleskelleiden henkilöiden olisi nautittava tasavertaista kohtelua jäsenvaltion kansalaisten kanssa monilla talous- ja yhteiskuntaelämän aloilla tässä direktiivissä määriteltyjen asiaa koskevien edellytysten mukaisesti.”

13 Mainitun direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot myöntävät pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman sellaisille kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat oleskelleet kyseisen jäsenvaltion alueella laillisesti ja yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan välittömästi ennen asiaa koskevan hakemuksen jättämistä.”

14 Mainitun direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on vaadittava kolmannen maan kansalaista osoittamaan, että hänellä on sekä itselleen että huollettavinaan oleville perheenjäsenille:

a) vakaat ja säännölliset varat, jotka riittävät hänen itsensä ja hänen perheenjäsentensä elättämiseen turvautumatta kyseisen jäsenvaltion sosiaali[huolto]järjestelmään. – –

– –”

15 Direktiivin 2003/109 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Voidakseen saada pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman, kolmannen maan kansalaisen on esitettävä hakemus sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa hän asuu. Hakemukseen on liitettävä kansallisessa lainsäädännössä määritellyt asiakirjat, jotka osoittavat, että hakija täyttää 4 ja 5 artiklassa luetellut edellytykset – –”

16 Mainitun direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema on pysyvä, jollei 9 artiklasta muuta johdu.”

17 Mainitun direktiivin 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Pitkään oleskelleet kolmansien maiden kansalaiset eivät ole oikeutettuja säilyttämään pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asemaa seuraavissa tapauksissa:

a) todetaan, että pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema on hankittu vilpillisesti;

– –

7. Silloin, kun pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman peruuttaminen tai menettäminen ei johda poistamiseen, jäsenvaltio antaa asianomaiselle henkilölle luvan jäädä jäsenvaltioon, jos henkilö täyttää kyseisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaiset edellytykset ja jos hän ei muodosta uhkaa yleiselle järjestykselle tai yleiselle turvallisuudelle.”

Päätös N:o 1/80

18 Assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 (jäljempänä päätös N:o 1/80), joka on liitetty Euroopan talousyhteisön ja Turkin väliseen assosiaatiosopimukseen, jonka allekirjoittivat Ankarassa 12.9.1963 yhtäältä Turkin tasavalta ja toisaalta ETY:n jäsenvaltiot ja yhteisö ja joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY (EYVL 1964, 217, s. 3685), 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille kuuluvan turkkilaisen työntekijän perheenjäsenillä, joille on annettu lupa muuttaa työntekijän luokse, on oikeus

– asuttuaan tässä jäsenvaltiossa säännönmukaisesti vähintään kolme vuotta vastaanottaa mikä tahansa työtarjous, jollei yhteisön jäsenvaltioiden työntekijöille annettavasta etusijasta muuta johdu

– asuttuaan tässä jäsenvaltiossa säännönmukaisesti vähintään viisi vuotta tehdä vapaasti minkäläistä tahansa valitsemaansa palkattua työtä.”

Alankomaiden oikeus

- 19 Ulkomaalaislain uudistamisesta 23.11.2000 annetun lain (wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet; Stb. 2000, nro 495; jäljempänä vuoden 2000 laki) 14 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ministerillä on toimivalta:

- a) hyväksyä, hylätä tai jättää tutkimatta hakemus määräaikaisen oleskeluluvan myöntämiseksi;

--”

- 20 Mainitun lain 18 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Hakemus edellä 14 §:ssä tarkoitetun määräaikaisen oleskeluluvan voimassaoloajan pidentämiseksi voidaan hylätä, jos

--

- c) ulkomaalainen on antanut vääriä tietoja tai on jättänyt antamatta tietoja, jotka olisivat johtaneet luvan myöntämiseksi tai sen voimassaoloajan pidentämiseksi tehdyn alkuperäisen hakemuksen hylkäämiseen.

--”

- 21 Mainitun lain 19 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Määräaikainen oleskelulupa voidaan peruuttaa edellä 18 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla perusteilla, lukuun ottamatta sen b kohdassa tarkoitettua perustetta --”

- 22 Vuoden 2000 lain 45a §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ministerillä on toimivalta:

- a) hyväksyä, hylätä tai jättää tutkimatta hakemus pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntämiseksi

- b) peruuttaa pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa.”

- 23 Mainitun lain 45d §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa peruutetaan, jos

--

- b) oleskelulupa on saatu vilpillisesti.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 24 Isä, joka on Kiinan kansalainen, sai 29.3.2001 alkaen voimassa olevan tavallisen määräaikaisen oleskeluluvan Alankomaissa sillä perusteella, että hän väitetysti työskenteli päällikkönä yhtiössä, ja 28.4.2006 alkaen voimassa olevan tavallisen toistaiseksi voimassa olevan oleskeluluvan Alankomaissa. Nämä oleskeluluvat myönnettiin yksinomaan kansallisen oikeuden nojalla.

- 25 Äiti ja poika, eli isän vaimo ja pariskunnan vuonna 1991 syntynyt alaikäinen lapsi, jotka ovat samoin Kiinan kansalaisia, saivat 31.1.2002 tavalliset määräaikaiset oleskeluluvat Alankomaissa vuoden 2000 lain 14 §:n nojalla. Nämä oleskeluluvat perustuivat direktiivissä 2003/86 säädettyyn perheenyhdistämiseen isän kanssa. Äidille ja pojalle myönnettiin vuoden 2000 lain 20 ja 21 §:n, jotka on korvattu ja toistettu pääasiallisesti mainitun lain 45a §:ssä ja joilla saatetaan direktiivin 2003/109 7 ja 8 artikla osaksi Alankomaiden oikeusjärjestystä, nojalla Alankomaissa 18.10.2006 alkaen voimassa olevat tavalliset toistaiseksi voimassa olevat oleskeluluvat, joissa oli merkintä ”pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupa”.
- 26 Valtiosihteeri peruutti 29.1.2014 tekemillään useilla päätöksillä taannehtivasti yhtäältä isälle myönnetty tavalliset oleskeluluvat sillä perusteella, että tämän väitetty työskentely oli fiktiivistä, koska hänet palkanneella yhtiöllä ei ollut mitään toimintaa, ja koska nämä oleskeluluvat oli siten saatu vilpillisesti. Toisaalta valtiosihteeri peruutti taannehtivasti myös äidille ja pojalle myönnetty perheenyhdistämiseen perustuvat määräaikaiset oleskeluluvat sekä heille myönnetty pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen oleskeluluvat. Valtiosihteeri määräsi näillä päätöksillä isän, äidin ja pojan poistumaan välittömästi Alankomaista ja antoi heille maahantulokiellon.
- 27 Valtiosihteeri katsoi erityisesti äidin ja pojan tavallisten määräaikaisten oleskelulupien osalta, jotka peruutettiin vuoden 2000 lain 18 §:n 1 momentin c kohdan ja 19 §:n – joilla saatettiin direktiivin 2003/86 16 artiklan 2 kohdan a alakohda osaksi kansallista oikeutta – nojalla, että ne oli saatu vilpillisesti, koska ne oli myönnetty isän väärin työtodistusten perusteella. Näin oli sen mukaan myös äidin ja pojan pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen oleskelulupien osalta. Yhtäältä nämä oleskeluluvat oli näet saatu sen virheellisen olettaman perusteella, että äiti ja poika olivat oleskelleet laillisesti Alankomaissa ennen mainittujen lupien myöntämistä. Toisaalta myös isän väärät työtodistukset oli esitetty näiden lupien myöntämistä varten sen osoittamiseksi, että äidillä ja pojalla oli vakaat, säännölliset ja riittävät varat, koska heillä ei missään vaiheessa ollut ollut itsenäisesti tällaisia varoja.
- 28 Valtiosihteeri katsoi, että sillä seikalla, olivatko äiti ja poika olleet tietoisia isän vilpistä ja siitä, että hänen työtodistuksensa olivat vääriä, ei ole merkitystä.
- 29 Valtiosihteeri hylkäsi 4.5.2015 tekemällään päätöksellä isän, äidin ja pojan valitukset 29.1.2014 tehdyistä päätöksistä.
- 30 Rechtbank Den Haag (Haagin alioikeus, Alankomaat), jonka käsiteltäväksi 4.5.2015 tehty päätös saatettiin, katsoi 31.5.2016 antamallaan ratkaisulla, että valtiosihteeri oli perustellusti peruuttanut isän eri oleskeluluvat samoin kuin äidin ja pojan tavalliset määräaikaiset oleskeluluvat direktiivin 2003/86 16 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla ja heidän pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen oleskelulupansa direktiivin 2003/109 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla. Mainittu tuomioistuin katsoi sitä vastoin, että kanne oli perusteltu siltä osin kuin valtiosihteeri ei ollut asianmukaisesti selostanut syitä sille, miksi pojalle myönnettyjen oleskelulupien peruuttaminen ei loukannut ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 8 artiklassa turvattua oikeutta yksityiselämään.
- 31 Yhtäältä valtiosihteeri sekä toisaalta isä, äiti ja poika valittivat tästä ratkaisusta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen.
- 32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin hyväksyi valtiosihteerin valituksen.

- 33 Kansallinen tuomioistuin näet katsoi, että valtiosihteeri ei ollut tehnyt virhettä katsoessaan asiaan liittyvien eri intressien valossa, että pojalle myönnettyjen oleskelulupien peruuttaminen ei ollut vastoin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklaa. Se totesi lisäksi, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 7 artikla, jolle on annettava sama merkitys ja ulottuvuus kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklalle, ei johda muunlaiseen arviointiin.
- 34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa isän, äidin ja pojan valituksesta, että asiassa on kiistatonta, että isä oli saanut määräaikaisen ja toistaiseksi voimassa olevan oleskelulupansa vilpillisesti, koska hänen työskentelynsä oli fiktiivistä. Asiassa on siten kyse ainoastaan isän tekemän petoksen seurauksista äidin ja pojan oleskeluoikeuteen.
- 35 Kansallinen tuomioistuin toteaa viimeksi mainitun seikan osalta yhtäältä, että on kiistatonta, että väärät työtodistukset, jotka isä oli toimittanut voidakseen osoittaa, että hänellä oli direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettut vakaat, säännölliset ja riittävät tulot ja varat, olivat perusteena äidin ja pojan tavallisten määräaikaisten oleskelulupien myöntämiselle ja niiden voimassaolon jatkamiselle. Isällä ei kuitenkaan ole koskaan ollut tällaisia tuloja ja varoja, koska hänen työskentelynsä oli fiktiivistä. Lisäksi kansallinen tuomioistuin toteaa, että äiti ja poika eivät ole saaneet mainitun direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua erillistä oleskelulupaa, koska Alankomaiden oikeudessa tällainen lupa myönnetään ainoastaan pysyvien humanitaaristen syiden perusteella, eivätkä äiti ja poika ole koskaan hakeneet tällaista oleskelulupaa.
- 36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa äidille ja pojalle myönnettyjen pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen oleskelulupien osalta, että asiassa on samoin kiistatonta, että viimeksi mainittujen oleskelu Alankomaissa ennen näiden lupien myöntämistä perustui isän petokseen. Tästä syystä oletama, että he olivat täyttäneet direktiivin 2003/109 4 artiklan 1 kohdassa säädetyn edellytyksen eli oleskelleet jäsenvaltiossa laillisesti viiden vuoden ajan, perustui myös petokseen. Lisäksi mainitut luvat on saatu näiden oleskelulupien saamiseksi esitettyjen, isän väärin työtodistusten perusteella.
- 37 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin lähdeittä siitä olettamasta, että äiti ja poika eivät olleet tietoisia isän vilpillisestä toiminnasta, koska valtiosihteeri ei ole väittänyt heidän olleen tietoisia siitä ja katsoi lisäksi, ettei tällä seikalla ollut merkitystä.
- 38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, saattoiko valtiosihteeri tällaisissa olosuhteissa pätevästi peruuttaa yhtäältä äidille ja pojalle myönnettyt määräaikaiset oleskeluluvat direktiivin 2003/86 16 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla ja toisaalta heille myönnettyt pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen oleskeluluvat direktiivin 2003/109 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla.
- 39 Tässä tilanteessa Raad van State (ylin hallintotuomioistuin, Alankomaat) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko [direktiivin 2003/86] 16 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä perheenyhdistämistä varten myönnetyn oleskeluoikeuden peruuttamiselle, jos kyseinen oleskeluoikeus on hankittu vilpillisten tietojen perusteella, kun perheenjäsen ei ole ollut tietoinen kyseisten tietojen vilpillisestä luonteesta?
- 2) Onko [direktiivin 2003/109] 9 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman peruuttamiselle, jos kyseinen asema on hankittu vilpillisten tietojen perusteella, kun pitkään oleskellut kolmannen maan kansalainen ei ole ollut tietoinen kyseisten tietojen vilpillisestä luonteesta?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 40 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2003/86 16 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio peruuttaa kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenille tämän direktiivin nojalla myönnettyt oleskeluluvat sillä perusteella, että näiden oleskelulupien saamiseksi on esitetty väärennettyjä asiakirjoja, mikäli kyseiset perheenjäsenet eivät olleet tietoisia näiden asiakirjojen vilpillisestä luonteesta.
- 41 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on muistutettava, että direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on sallittava tämän direktiivin nojalla perheenkokoajan aviopuolison ja perheenkokoajan ja hänen aviopuolisonsa alaikäisten lasten maahantulo ja maassaoleskelu. Mainitun direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa säädetään, että maahantuloa ja maassaoleskelua koskevaan hakemukseen on liitettävä asiakirjat, joista käy ilmi erityisesti saman direktiivin 7 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttyminen; mainitun artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään, että kyseinen jäsenvaltio voi vaatia hakemuksen tehneeltä henkilöltä todisteita siitä, että perheenkokoajalla on vakaat ja säännölliset tulot ja varat, jotka riittävät perheenkokoajan ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon ilman, että heidän on turvauduttava asianomaisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään.
- 42 Direktiivin 2003/86 16 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan, jos käy ilmi, että on käytetty vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, vääriä tai väärennettyjä asiakirjoja tai tehty muunlainen petos tai käytetty muita laittomia keinoja.
- 43 Tämän säännöksen sanamuodosta seuraa, että jäsenvaltiot voivat lähtökohtaisesti peruuttaa mainitun oleskeluluvan, jos sen myöntämistä varten on esitetty väärennettyjä asiakirjoja tai on tehty muunlainen petos. Mainitussa säännöksessä ei yksilöidä henkilöä, joka on toimittanut nämä asiakirjat tai on käyttänyt niitä tai on tehnyt mainitun petoksen, eikä siinä edellytetä, että kyseisen perheenjäsenen olisi pitänyt olla tietoinen siitä. Tästä sanamuodosta käy lisäksi ilmi, että pelkkä väärin tietojen tai väärennettyjen asiakirjojen käyttö näihin samoihin tarkoituksiin erityisesti sen osoittamiseksi, että perheenkokoajalla oli mainitun direktiivin 7 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettut vakaat, säännölliset ja riittävät tulot ja varat, riittää perusteeksi perheenjäsenen oleskeluluvan peruuttamista koskevalle päätöksellä, eikä direktiivin 2003/86 16 artiklan 2 kohdan a alakohdassa edellytetä, että olisi osoitettava, että näillä perheenjäsenillä olisi ollut vilpallinen tarkoitus eikä edes sitä, että viimeksi mainitut olisivat olleet tietoisia siitä, että nämä tiedot tai asiakirjat olivat vääriä.
- 44 Direktiivin 2003/86 16 artiklan 2 kohdan a alakohdan systemaattinen tulkinta tukee tätä tulkintaa.
- 45 Tässä säännöksessä säädetty, oleskeluluvan peruuttamista koskevat syyt ovat samat kuin maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen hylkäämisen syyt. Mainitussa säännöksessä säädetään siten, että se, että on käytetty vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, vääriä tai väärennettyjä asiakirjoja tai tehty muunlainen petos tai käytetty muita laittomia keinoja, on peruste sekä oleskeluluvan peruuttamiselle että mainitun hakemuksen hylkäämiselle. Näitä perusteita on siten tulkittava samalla tavalla molemmissa tapauksissa. Kuten Alankomaiden hallitus on korostanut, mainitun säännöksen tehokas vaikutus edellyttää, että jäsenvaltion on voitava hylätä perheenjäsenen maahantuloa ja maassaoleskelua koskeva hakemus, jos hakemuksen tueksi on esitetty vääriä tai väärennettyjä asiakirjoja, vaikka perheenjäsen ei olisi ollut tietoinen siitä, että nämä asiakirjat olivat vääriä tai väärennettyjä.
- 46 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa perheenkokoaja on tehnyt petoksen, on, ottaen huomioon perheenkokoajan keskeisen merkityksen direktiivillä 2003/86 perustetussa järjestelmässä, lisäksi yhteensopivaa direktiivillä tavoiteltujen päämäärien sekä sen taustalla olevan logiikan kanssa,

että tästä petoksesta aiheutuu seurauksia perheenyhdistämistä koskevaan menettelyyn ja että sillä on vaikutuksia erityisesti perheenjäsenille myönnettyihin oleskelulupiin, vaikka viimeksi mainitut eivät olisi olleet tietoisia tehdystä petoksesta.

- 47 Direktiivin 2003/86 johdanto-osan neljännessä perustelukappaleesta näet käy ilmi, että direktiivin yleisenä tavoitteena on helpottaa kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista jäsenvaltioissa mahdollistamalla perhe-elämä perheenyhdistämisen ansiosta (tuomio 21.4.2016, Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tästä tavoitteesta ja tämän direktiivin säännöksistä niitä yhdessä tulkittuina ja erityisesti 13 artiklan 3 kohdasta ja 16 artiklan 3 kohdasta seuraa, että siihen asti, kunnes kyseiset perheenjäsenet saavat erillisen oleskeluoikeuden mainitun direktiivin 15 artiklan perusteella, heidän oleskeluoikeutensa on kyseisen perheenkokoajan oleskeluoikeudesta johdettu oikeus, jonka tarkoituksena on helpottaa perheenkokoajan kotoutumista. Näissä olosuhteissa jäsenvaltion on voitava katsoa, että perheenkokoajan tekemä petos vaikuttaa perheenyhdistämistä koskevaan koko menettelyyn ja erityisesti mainitun perheenkokoajan perheenjäsenien johdettuun oleskeluoikeuteen, ja tällä perusteella peruuttaa näiltä perheenjäseniltä heidän oleskelulupansa, vaikka viimeksi mainitut eivät olisi olleet tietoisia tehdystä petoksesta. Näin on erityisesti silloin, kun, kuten nyt käsiteltävässä asiassa, petos vaikuttaa perheenkokoajan oleskeluoikeuden säännönmukaisuuteen.
- 48 Tässä yhteydessä on lisättävä, että direktiivin 2003/86 1 artiklan mukaan tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa edellytykset, joiden täyttyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen. Tästä seuraa, että mainittu oikeus on varattu tällaisille kolmansien maiden kansalaisille, mikä vahvistetaan mainitun direktiivin 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettun perheenyhdistämisen käsitteen määritelmässä. Sellaisen kolmannen maan kansalaisen, kuten pääasiassa isän, jonka oleskeluluvat on peruutettu taannehtivasti siksi, että ne oli saatu vilpillisesti, ei voida katsoa oleskelleen jäsenvaltiossa laillisesti. Näin ollen on lähtökohtaisesti oikeutettua, että tällaisella kolmannen maan kansalaisella ei katsota olevan mainittua oikeutta ja että hänen perheenjäsenilleen mainitun direktiivin nojalla myönnetty oleskeluluvat voidaan peruuttaa.
- 49 Nyt käsiteltävässä asiassa on kiistatonta, että yhtäältä isä, joka on toimittanut väärennettyjä työtodistuksia voidakseen osoittaa, että hänellä oli vakaat, säännölliset ja riittävät tulot ja varat, jotka riittävät perheenkokoajan ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon, on tehnyt petoksen, ja toisaalta, että nämä todistukset on toimitettu, jotta hänen perheenjäsenensä eli äiti ja poika voivat saada oleskeluluvat, vaikka viimeksi mainitut eivät olleet tietoisia mainittujen todistusten vilpillisestä luonteesta.
- 50 Näissä olosuhteissa nyt annettavan tuomion 43 kohdassa tehdystä direktiivin 2003/86 16 artiklan 2 kohdan a alakohdan säännösten tulkinnasta käy ilmi, että isän tekemä petos ja se, että hän on käyttänyt vääriä tai väärennettyjä työtodistuksia voidakseen osoittaa, että hänellä oli mainitun direktiivin 7 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettut vakaat, säännölliset ja riittävät tulot ja varat, ovat ensi näkemältä omiaan oikeuttamaan äidin ja pojan mainitun direktiivin perusteella saamien oleskelulupien peruuttamisen.
- 51 Kuten julkisasiamies on kuitenkin todennut ratkaisuehdotuksensa 27 ja 28 kohdassa, oleskeluluvan peruuttaminen direktiivin 2003/86 16 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla ei voi olla automaattista. Mainitussa säännöksessä käytetyistä sanoista ”voivat – – peruuttaa” käy näet ilmi, että jäsenvaltioilla on tältä osin harkintavaltaa. Tässä yhteydessä kyseisen jäsenvaltion on mainitun direktiivin 17 artiklan nojalla ensin tutkittava kyseisen perheenjäsenen yksilöllinen tilanne arvioimalla tasapainoisesti ja järkevästi kaikkia käsillä olevia etuja (ks. vastaavasti tuomio 6.12.2012, O ym., C-356/11 ja C-357/11, EU:C:2012:776, 81 kohta ja tuomio 21.4.2016, Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, 43 kohta).

- 52 Jäsenvaltioiden on viimeksi mainitun artiklan nojalla otettava asianmukaisesti huomioon asianomaisen henkilön perhesiteiden luonne ja kiinteys, jäsenvaltiossa oleskelun kesto sekä erityisesti oleskeluluvan peruuttamista koskevan toimen ollessa kyseessä asianomaisen henkilön perheeseen liittyvät, kulttuuriset ja sosiaaliset siteet hänen kotimaahansa.
- 53 Lisäksi on niin, kuten direktiivin 2003/86 johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta käy ilmi, että perheenyhdistämistä koskevat toimenpiteet, kuten perheenjäsenille myönnettyjen oleskelulupien peruuttamista koskevat toimenpiteet, on hyväksyttävä perusoikeuksia ja erityisesti perusoikeuskirjan 7 artiklassa, joka sisältää Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan 1 kappaleessa taattuja oikeuksia vastaavat oikeudet, tunnustettua yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamista koskevaa oikeutta noudattaen (ks. vastaavasti tuomio 4.3.2010, Chakroun, C-578/08, EU:C:2010:117, 44 kohta ja tuomio 6.12.2012, O ym., C-356/11 ja C-357/11, EU:C:2012:776, 75 ja 76 kohta). Vaikka kyseisellä jäsenvaltiolla on siten tiettyä harkintavaltaa direktiivin 2003/86 17 artiklassa tarkoitetun tutkimisen osalta, tämä tutkiminen on suoritettava perusoikeuskirjan 7 artiklaa kunnioittaen.
- 54 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 32 kohdassa, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten oli nyt käsiteltävässä asiassa otettava huomioon erityisesti äidin ja pojan oleskelun kesto Alankomaissa, se, minkä ikäisenä poika saapui kyseiseen jäsenvaltioon ja se, onko hänet mahdollisesti kasvatettu ja koulutettu siellä, sekä se, onko äidillä ja pojalla perheeseen liittyviä, taloudellisia, kulttuurisia ja sosiaalisia siteitä kyseiseen jäsenvaltioon ja kyseisessä jäsenvaltiossa. Niiden oli myös otettava huomioon äidin ja pojan mahdolliset siteet kotimaahan ja kotimaassa, mitä on arvioitava sellaisten seikkojen kuin esimerkiksi kotimaassa olevan perhepiirin, kotimaahan tehtyjen matkojen tai siellä asumisaikojen tai jopa kyseisen maan kielen osaamisen perusteella.
- 55 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 30 kohdassa, mainittujen viranomaisten oli tässä arvioinnissaan otettava huomioon myös se, että äiti ja poika eivät ole nyt käsiteltävässä asiassa itse vastuussa isän tekemästä petoksesta eivätkä he olleet siitä tietoisia.
- 56 On ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä selvittää, ovatko pääasiassa kyseessä olevat päätökset, joilla valtiosihteerin peruutti äidin ja pojan oleskeluluvat, perusteltuja nyt annettavan tuomion 51–55 kohdassa selostettujen seikkojen valossa, vai onko viimeksi mainittujen saatava kyseisten seikkojen perusteella pitää oleskelulupansa.
- 57 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2003/86 16 artiklan 2 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että tapauksessa, jossa kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenien oleskelulupien saamista varten on esitetty väärennettyjä asiakirjoja, se seikka, että nämä perheenjäsenet eivät olleet tietoisia näiden asiakirjojen vilpillisestä luonteesta, ei ole esteenä sille, että kyseinen jäsenvaltio peruuttaa nämä luvat mainitun säännöksen nojalla. Mainitun direktiivin 17 artiklan nojalla kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on kuitenkin ensin tutkittava näiden perheenjäsenien yksilöllinen tilanne arvioimalla tasapainoisesti ja järkevästi kaikkia käsillä olevia etuja.

Toinen kysymys

- 58 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2003/109 9 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio peruuttaa pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman, joka on myönnetty kolmannen maan kansalaisille tämän direktiivin nojalla, sillä perusteella, että tämä asema on saatu käyttämällä väärennettyjä asiakirjoja, siinä tapauksessa, että mainitut kolmannen maan kansalaiset eivät olleet tietoisia näiden todistusten vilpillisestä luonteesta.

- 59 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on muistutettava, että direktiivin 2003/109 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot myöntävät pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman sellaisille kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat oleskelleet kyseisen jäsenvaltion alueella laillisesti ja yhtäjaksoisesti viimeisten viiden vuoden ajan. Tämän aseman saaminen ei ole kuitenkaan automaattista. Saman direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa näet säädetään, että kolmannen maan kansalaisen on tätä tarkoitusta varten esitettävä hakemus sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa hän asuu, ja hakemukseen on liitettävä asiakirjat, jotka osoittavat, että hakija täyttää mainitun direktiivin 4 ja 5 artiklassa luetellut edellytykset. Saman direktiivin 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan hakijan on erityisesti osoitettava, että hänellä on vakaat ja säännölliset varat, jotka riittävät hänen itsensä ja hänen perheenjäsentensä elättämiseen turvautumatta kyseisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään.
- 60 Direktiivin 2003/109 8 artiklan 1 kohdassa säädetään, että pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema on pysyvä, jollei mainitun direktiivin 9 artiklasta muuta johdu.
- 61 Tässä yhteydessä mainitun direktiivin 9 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että pitkään oleskellut kolmannen maan kansalainen menettää tämän asemansa, jos todetaan, että mainittu asema on hankittu vilpillisesti. Tässä säännöksessä ei kuitenkaan yksilöidä henkilöä, jonka on oltava petoksen taustalla eikä edellytetä, että kyseisen kolmannen maan kansalaisen olisi oltava tietoinen petoksesta.
- 62 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeussubjektit eivät voi vedota unionin oikeussääntöihin vilpillisesti, koska periaate, jonka mukaan vilppi on kielletty, on unionin yleinen oikeusperiaate, jota oikeussubjektien on noudatettava (ks. vastaavasti tuomio 6.2.2018, Altun ym., C-359/16, EU:C:2018:63, 48 ja 49 kohta ja tuomio 11.7.2018, komissio v. Belgia, C-356/15, EU:C:2018:555, 99 kohta). Oikeuden epäminen tai peruuttaminen petollisen menettelyn vuoksi on vain pelkkä seuraus siitä havainnosta, etteivät tämän oikeuden saamiselle asetetut objektiiviset edellytykset todellisuudessa täyty petoksen tapauksessa (ks. vastaavasti tuomio 22.11.2017, Cussens ym., C-251/16, EU:C:2017:881, 32 kohta).
- 63 Lisäksi direktiivin 2003/109 johdanto-osan 2, 4, 6 ja 12 perustelukappaleesta käy ilmi, että tällä direktiivillä pyritään takaamaan jäsenvaltioihin pysyvästi asettautuneiden kolmansien maiden kansalaisten kotouttaminen (ks. vastaavasti tuomio 17.7.2014, Tahir, C-469/13, EU:C:2014:2094, 32 kohta; tuomio 4.6.2015, P ja S, C-579/13, EU:C:2015:369, 46 kohta ja tuomio 2.9.2015, CGIL ja INCA, C-309/14, EU:C:2015:523, 21 kohta) ja tässä tarkoituksessa lähentämään näiden kolmansien maiden kansalaisten oikeuksia unionin kansalaisille kuuluvien oikeuksien kanssa, muun muassa ottamalla käyttöön yhdenvertainen kohtelu unionin kansalaisten kanssa monilla talous- ja yhteiskuntaelämän aloilla. Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema mahdollistaa siten sen, että henkilö, jolla on tällainen asema, voi nauttia yhdenvertaisesta kohtelusta direktiivin 2003/109 11 artiklassa tarkoitetuilla aloilla tässä artiklassa säädetyin edellytyksin. Saman direktiivin 14 artiklan 1 kohdan mukaan tämä asema tarjoaa kyseiselle pitkään oleskelleelle kolmannen maan kansalaiselle myös oikeuden oleskella yli kolmen kuukauden ajan muiden kuin sen jäsenvaltion alueella, joka on myöntänyt hänelle pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman, mainitun direktiivin III luvussa asetetuin edellytyksin, ja oikeuden saada osakseen saman direktiivin 21 artiklan mukaisesti direktiivin 11 artiklassa tarkoitettua yhdenvertaista kohtelua.
- 64 Kun otetaan huomioon pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asemaan liittyvät laajat oikeudet, jäsenvaltioiden on voitava torjua tehokkaasti petoksia ja peruuttaa pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema henkilöltä, jonka asema perustuu petokseen.
- 65 Edellä esitetystä seuraa, että kukaan ei voi vaatia sellaisten oikeuksien voimassa pysyttämistä, jotka on saavutettu direktiivin 2003/109 nojalla petoksen avulla, riippumatta siitä, onko petoksen tehnyt henkilö näiden oikeuksien saaja tai onko tämä tietoinen petoksesta, sillä ratkaisevana seikkana on se, että mainitut oikeudet on saatu petoksen seurauksena.

- 66 Tästä seuraa, että direktiivin 2003/109 9 artiklan 1 kohdan a alakohdalla on sovellettava kaikissa niissä tapauksissa, joissa pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman saaminen perustuu petokseen eli kun tämä asema on saatu petoksen avulla, riippumatta siitä, kuka on tehnyt petoksen ja siitä, oliko mainittu pitkään oleskellut kolmannen maan kansalainen tietoinen petoksesta.
- 67 Tätä säännöstä sovelletaan erityisesti silloin, kun – kuten pääasiassa – kyseinen henkilö on, saadakseen pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman, esittänyt väärennettyjä asiakirjoja voidakseen osoittaa, että hänellä on vakaat ja säännölliset varat, jotka riittävät hänen ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon, ja näin on, vaikka hän ei olisi tehnyt petosta eikä ollut tietoinen näiden asiakirjojen vilpillisestä luonteesta. Tällaisessa tapauksessa tämän aseman saaminen perustuu näet suoraan kyseiseen petokseen, joten sillä on väistämättä vaikutuksia mainittuun asemaan.
- 68 Tätä tulkintaa ei aseteta kyseenalaiseksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen viittaamassa, 18.12.2008 annetussa tuomiossa Altun (C-337/07, EU:C:2008:744).
- 69 Unionin tuomioistuin katsoi tuossa tuomiossa, että siitä hetkestä lähtien, kun turkkilaisen työntekijän perheenjäsenet ovat saaneet erillisen oleskeluoikeuden päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla, tätä oikeutta ei voida enää kyseenalaistaa niiden sääntöjenvastaisuuksien vuoksi, jotka ovat menneisyudessa vaikuttaneet haitallisesti kyseisen työntekijän oleskeluoikeuteen; tuossa asiassa sääntöjenvastaisuudet johtuivat viimeksi mainitun vilpillisestä toiminnasta (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2008, Altun, C-337/07, EU:C:2008:744, 56, 57 ja 59 kohta). Unionin tuomioistuin katsoi siten pääasiallisesti, että turkkilaisen työntekijän oleskeluoikeuteen liittyvä petos ei voinut vaikuttaa haitallisesti hänen perheenjäsentensä erilliseen oleskeluoikeuteen.
- 70 On kuitenkin todettava, että tuon tuomion taustalla olevat olosuhteet eroavat pääasian olosuhteista. Päätöksen N:o 1/80 7 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla turkkilaisen työntekijän perheenjäsenet saavat näet erillisen oleskeluoikeuden heidän asuttuaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa säännönmukaisesti vähintään kolme vuotta, eikä tätä koskevan hakemuksen jättäminen ole tarpeen. Tästä syystä unionin tuomioistuin ei lausunut niistä seurauksista, joita kyseisten henkilöiden oikeuksiin olisi ollut siitä, että tällaisen hakemuksen tueksi olisi käytetty väärennettyjä asiakirjoja.
- 71 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että pääasiassa kyseessä olevat päätökset, joilla valtiosihteerin peruutti äidin ja pojan pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen oleskeluluvat, perustuivat nimenomaan siihen seikkaan, että isä oli esittänyt vääriä työtodistuksia äidin ja pojan pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asemaa koskevan hakemuksen tueksi voidakseen osoittaa, että heillä oli vakaat, säännölliset ja riittävät varat, koska tällaisen aseman saaminen oli, kuten nyt annettavan tuomion 59 kohdassa on todettu, mahdollista vasta kun oli esitetty tätä koskeva hakemus.
- 72 Edellä esitetystä seuraa, että direktiivin 2003/109 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla kolmannen maan kansalainen menettää tässä direktiivissä säädetyn pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman, jos käy ilmi, että tämän aseman saaminen perustui väärennettyihin asiakirjoihin, vaikka mainittu kolmannen maan kansalainen ei olisi ollut tietoinen näiden asiakirjojen vilpillisestä luonteesta.
- 73 Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman menettäminen ei kuitenkaan tarkoita sellaisenaan, että kyseinen henkilö menettää myös sen oleskeluoikeuden vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jonka perusteella hän on esittänyt pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asemaa koskevan hakemuksensa direktiivin 2003/109 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja saanut tämän aseman saman direktiivin 4 artiklan 1 kohdan perusteella, riippumatta siitä, onko tämä oleskeluoikeus saatu kansallisen oikeuden vai unionin oikeuden nojalla. Mainitun aseman menettämisen automaattisena seurauksena ei ole myöskään tästä jäsenvaltiosta poistaminen, kuten käy ilmi direktiivin 2003/109 9 artiklan 7 kohdasta. Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa kyseiset henkilöt eli äiti ja poika ovat saaneet pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman

direktiivin 2003/86 nojalla myönnetyn oleskeluoikeuden perusteella, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on, kuten on todettu nyt annettavan tuomion 56 kohdassa, selvittää, onko näiden henkilöiden mainitun direktiivin 17 artiklan perusteella saatava pitää heille sen nojalla myönnetty oleskelulupa.

- 74 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2003/109 9 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että tapauksessa, jossa kolmannen maan kansalaisille on myönnetty pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema väärennettyjen asiakirjojen perusteella, se seikka, että nämä kolmannen maan kansalaiset eivät olleet tietoisia näiden asiakirjojen vilpillisestä luonteesta ei ole esteenä sille, että kyseinen jäsenvaltio voi peruuttaa tämän aseman mainitun säännöksen nojalla.

Oikeudenkäyntikulut

- 75 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY 16 artiklan 2 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että tapauksessa, jossa kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenten oleskelulupien saamista varten on esitetty väärennettyjä asiakirjoja, se seikka, että nämä perheenjäsenet eivät olleet tietoisia näiden asiakirjojen vilpillisestä luonteesta, ei ole esteenä sille, että kyseinen jäsenvaltio peruuttaa nämä luvat mainitun säännöksen nojalla. Mainitun direktiivin 17 artiklan nojalla kansallisten toimivaltaisten viranomaisten on kuitenkin ensin tutkittava näiden perheenjäsenten yksilöllinen tilanne arvioimalla tasapainoisesti ja järkevästi kaikkia käsillä olevia etuja.**
- 2) **Pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25.11.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY 9 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että tapauksessa, jossa kolmannen maan kansalaisille on myönnetty pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema väärennettyjen asiakirjojen perusteella, se seikka, että nämä kolmannen maan kansalaiset eivät olleet tietoisia näiden asiakirjojen vilpillisestä luonteesta ei ole esteenä sille, että kyseinen jäsenvaltio voi peruuttaa tämän aseman mainitun säännöksen nojalla.**

Allekirjoitukset